

บทที่ 5

สรุปผลการศึกษา อภิปรายผล ข้อค้นพบ และข้อเสนอแนะ

การศึกษาคูณภาพชีวิตในการทำงานของพยาบาล โรงพยาบาลลานนา จังหวัดเชียงใหม่ ในแนวคิดมาตรฐานระบบการบริหารจัดการคุณภาพชีวิตการทำงานในองค์กร (MS-QWL) มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา ปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตในการทำงาน 6 ด้าน ได้แก่ ด้านร่างกาย ด้านจิตใจ ด้านสัมพันธภาพทางสังคม ด้านสิ่งแวดล้อม ด้านจิตวิญญาณ และด้านความมั่นคงในชีวิตและศึกษาระดับคุณภาพชีวิตในการทำงานจากคุณภาพชีวิตการทำงานในภาพรวม รวมถึงเปรียบเทียบปัจจัยส่วนบุคคล กับปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตการทำงาน ทั้ง 6 ปัจจัย และศึกษาความสัมพันธ์ปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตการทำงาน 6 ด้าน กับคุณภาพชีวิตการทำงานในภาพรวม

วิธีการศึกษาได้ทำการรวบรวมข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) จากการใช้แบบสอบถามพยาบาล โรงพยาบาลลานนา จังหวัดเชียงใหม่ รวมทั้งสิ้น 95 คน และข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) รวบรวมข้อมูลโดยการค้นคว้าจากเอกสาร หนังสือ บทความ ข้อมูลในระบบอินเทอร์เน็ต และได้นำมาวิเคราะห์โดยใช้ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และใช้สถิติอ้างอิง ได้แก่ ค่า t-test และ One-Way ANOVA พร้อมทั้งวิเคราะห์หาค่าสหสัมพันธ์ (Correlation Analysis) และวิเคราะห์โดยใช้สมการถดถอย (Regression Analysis)

การศึกษาในครั้งนี้ประกอบด้วย ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม คุณภาพชีวิตในการทำงานของพยาบาล โรงพยาบาลลานนา จังหวัดเชียงใหม่ ปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตในการทำงานของพยาบาล โรงพยาบาลลานนา จังหวัดเชียงใหม่ ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ต่อคุณภาพชีวิตในการทำงาน โดยสามารถสรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ ดังนี้

สรุปผลการศึกษา

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

พยาบาล โรงพยาบาลลานนา จังหวัดเชียงใหม่ ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 97.89 และเป็นเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 2.11 ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 20-30 ปี คิดเป็นร้อยละ 67.37 มีสถานภาพโสด คิดเป็นร้อยละ 63.16 ส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 94.74 เป็นพยาบาลในระดับบริการ คิดเป็นร้อยละ 86.32 ปฏิบัติงานในแผนกงานผู้ป่วยนอก คิดเป็นร้อยละ 21.05 มีรายได้ 20,001–25,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 47.37 และมีระยะเวลาการทำงาน 1-5 ปี คิดเป็นร้อยละ 61.05

ส่วนที่ 2 ปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตในการทำงานของพยาบาล โรงพยาบาลลานนา จังหวัด เชียงใหม่ และคุณภาพชีวิตการทำงานในภาพรวม

ผลการศึกษาพบว่า พยาบาล โรงพยาบาลลานนา จังหวัดเชียงใหม่ มีความคิดเห็นในปัจจัยที่ ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตในการทำงานตามแนวคิดเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตในการทำงานในระดับเห็นด้วย อย่างมาก โดยมีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 3.50 และมีคุณภาพชีวิตการทำงานในภาพรวมอยู่ในระดับมาก มี ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.62 ซึ่งสามารถแสดงรายละเอียดตามแนวคิดเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตการทำงานได้ ดังนี้

1. ปัจจัยด้านร่างกาย

พบว่าพยาบาล โรงพยาบาลลานนา จังหวัดเชียงใหม่ มีความคิดเห็นในปัจจัยด้านร่างกายอยู่ ในระดับเห็นด้วยอย่างมาก มีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 3.41 เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยสามอันดับแรกคือ ในปี ที่ผ่านมามีการเจ็บป่วยรุนแรงจนต้องนอนโรงพยาบาล มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.55 มีสุขภาพร่างกายที่ แข็งแรงและมีการทำงานด้วยความกระฉับกระเฉง กระปรี้กระเปร่า มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.68 ได้รับ ตรวจสุขภาพประจำปีอย่างเพียงพอ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.63 ตามลำดับ และปัจจัยด้านร่างกายที่มี ค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ได้ออกกำลังกายสม่ำเสมอ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.02

2. ปัจจัยด้านจิตใจ

พบว่าพยาบาล โรงพยาบาลลานนา จังหวัดเชียงใหม่ มีความคิดเห็นในปัจจัยด้านจิตใจอยู่ ในระดับเห็นด้วยอย่างมาก มีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 3.75 เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยสามอันดับแรกคือ สามารถเป็นที่พึ่งของคนในครอบครัว มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.05 มีความพึงพอใจในความเป็นตัวเอง มี ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.93 มีสมาธิตลอดเวลาในการทำงาน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.85 ตามลำดับ และปัจจัย ด้านจิตใจที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ สามารถจัดการกับความเครียดจากการทำงานได้เป็นอย่างดี มี ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.49

3. ปัจจัยด้านสัมพันธภาพทางสังคม

พบว่าพยาบาล โรงพยาบาลลานนา จังหวัดเชียงใหม่ มีความคิดเห็นในปัจจัยด้านสัมพันธภาพทางสังคมอยู่ในระดับเห็นด้วยอย่างมาก มีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 3.74 เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยสามอันดับแรกคือ สามารถทำงานตามหน้าที่ได้ด้วยตัวเอง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.11 สามารถพูดคุยกับผู้บังคับบัญชาและเพื่อนร่วมงาน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.94 มีส่วนร่วมให้ข้อคิดเห็นในการทำงานและสามารถพึ่งพาเพื่อนร่วมงานในเรื่องการทำงาน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.75 ตามลำดับ และปัจจัยด้านสัมพันธภาพทางสังคมที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ ได้เข้าร่วมในกิจกรรมต่างๆ ของโรงพยาบาล ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.52

4. ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อม

พบว่าพยาบาล โรงพยาบาลลานนา จังหวัดเชียงใหม่ มีความคิดเห็นในปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมอยู่ในระดับเห็นด้วยอย่างมาก มีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 3.51 เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยสามอันดับแรกคือ สามารถเดินทางมายังโรงพยาบาลได้อย่างสะดวก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.95 มีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินขณะทำงาน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.66 โรงพยาบาลให้ข้อมูล และความรู้ในเรื่องการปลอดภัยในการทำงานอย่างเพียงพอ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.63 ตามลำดับ และปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ มีความพึงพอใจในสิ่งอำนวยความสะดวกที่องค์กรจัดให้ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.94

5. ปัจจัยด้านจิตวิญญาณ

พบว่าพยาบาล โรงพยาบาลลานนา จังหวัดเชียงใหม่ มีความคิดเห็นในปัจจัยด้านจิตวิญญาณอยู่ในระดับเห็นด้วยอย่างมาก มีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 3.62 เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยสามอันดับแรกคือ รู้สึกว่างานที่ทำมีคุณค่าแก่สังคม มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.23 การทำงานในโรงพยาบาล มีความหมายและความสำคัญ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.96 มีความภูมิใจที่ได้ทำงานในองค์กรแห่งนี้ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.93 ตามลำดับ และปัจจัยด้านจิตวิญญาณที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ สามารถทำกิจกรรมทางศาสนาได้ตามความต้องการ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.32

6. ปัจจัยด้านความมั่นคงในชีวิต

พบว่าพยาบาล โรงพยาบาลลานนา จังหวัดเชียงใหม่ มีความคิดเห็นในปัจจัยด้านความมั่นคงในชีวิตอยู่ในระดับเห็นด้วยปานกลาง มีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 3.38 เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยสามอันดับแรกคือ งานที่ทำอยู่ในขณะนี้ มีความเหมาะสมกับความรู้ความสามารถ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.87

ไม่ได้สร้างหนี้เงินกำลังที่จะผ่อนใช้ได้ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.83 ได้รับรายได้ที่เหมาะสมกับความรู้ความสามารถ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.46 ตามลำดับ และปัจจัยด้านความมั่นคงในชีวิตที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ การสร้างหนี้ เพื่อความมั่นคงของครอบครัวในระยะยาวอย่างเหมาะสม มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.81

7. ระดับคุณภาพชีวิตการทำงานในภาพรวม

พบว่าคุณภาพชีวิตการทำงานของ พยาบาล โรงพยาบาลลานนา จังหวัดเชียงใหม่ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.62

ส่วนที่ 3 ปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตในการทำงานจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล และความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตในการทำงาน กับคุณภาพชีวิตการทำงานในภาพรวมของพยาบาล โรงพยาบาลลานนา จังหวัดเชียงใหม่

ในส่วนนี้จะเป็นการวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างของปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตในการทำงานของพยาบาล โรงพยาบาลลานนา จังหวัดเชียงใหม่ จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ดังนี้

1. จำแนกตามเพศ

พบว่า พยาบาล โรงพยาบาลลานนา จังหวัดเชียงใหม่ ระหว่างเพศหญิงและเพศชาย มีความคิดเห็นในปัจจัยด้านร่างกาย ด้านจิตใจ ด้านสัมพันธภาพทางสังคม ด้านสิ่งแวดล้อม ด้านจิตวิญญาณ ด้านความมั่นคงในชีวิต และมีคุณภาพชีวิตการทำงานในภาพรวม ไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

2. จำแนกตามอายุ

พบว่า พยาบาล โรงพยาบาลลานนา จังหวัดเชียงใหม่ ที่มีอายุแตกต่างกัน มีความคิดเห็นในปัจจัยด้านร่างกาย ด้านจิตใจ ด้านสัมพันธภาพทางสังคม ด้านสิ่งแวดล้อม ด้านจิตวิญญาณ ด้านความมั่นคงในชีวิต และมีคุณภาพชีวิตการทำงานในภาพรวม ไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

3. จำแนกตามสถานภาพ

พบว่า พยาบาล โรงพยาบาลลานนา จังหวัดเชียงใหม่ ที่มีสถานภาพแตกต่างกัน มีความคิดเห็นในปัจจัยด้านจิตใจ ด้านสัมพันธภาพทางสังคม ด้านสิ่งแวดล้อม ด้านจิตวิญญาณ ด้านความมั่นคงในชีวิต และมีคุณภาพชีวิตการทำงานในภาพรวม ไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แต่มีความคิดเห็นในปัจจัยด้านร่างกาย แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ คือ บุคลากรที่มีสถานภาพสมรส มีความคิดเห็นในปัจจัยด้านร่างกายมากกว่า บุคลากรที่มีสถานภาพโสด

4. จำแนกตามระดับการศึกษา

พบว่า พยาบาล โรงพยาบาลลานนา จังหวัดเชียงใหม่ ที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นในปัจจัยด้านจิตใจ ด้านสัมพันธภาพทางสังคม ด้านจิตวิญญาณ ด้านความมั่นคงในชีวิต และมีคุณภาพชีวิตการทำงานในภาพรวม ไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แต่มีความคิดเห็นใน

ปัจจัยด้านร่างกาย แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ คือ บุคลากรที่มีระดับการศึกษาปริญญาโท มีความคิดเห็นในปัจจัยด้านร่างกายมากกว่า บุคลากรที่มีระดับการศึกษาปริญญาตรี หรือเทียบเท่า

5. จำแนกตามระดับตำแหน่งงาน

พบว่า พยาบาล โรงพยาบาลลานนา จังหวัดเชียงใหม่ ระหว่างระดับตำแหน่งงานพยาบาล ในระดับบริหารและระดับตำแหน่งงานพยาบาลในระดับบริการ มีความคิดเห็นในปัจจัยด้านร่างกาย ด้านจิตใจ ด้านสัมพันธภาพทางสังคม ด้านสิ่งแวดล้อม ด้านจิตวิญญาณ ด้านความมั่นคงในชีวิต และมีคุณภาพชีวิตการทำงานในภาพรวม ไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

6. จำแนกตามฝ่ายงาน

พบว่า พยาบาล โรงพยาบาลลานนา จังหวัดเชียงใหม่ ที่ปฏิบัติงานต่างฝ่าย ต่างแผนกกัน มีความคิดเห็นในปัจจัยด้านร่างกาย ด้านจิตใจ ด้านสัมพันธภาพทางสังคม ด้านสิ่งแวดล้อม ด้านจิตวิญญาณ ด้านความมั่นคงในชีวิต และมีคุณภาพชีวิตการทำงานในภาพรวม ไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

7. จำแนกตามรายได้

พบว่า พยาบาล โรงพยาบาลลานนา จังหวัดเชียงใหม่ ที่มีรายได้ต่างกัน มีความคิดเห็นในปัจจัยด้านร่างกาย ด้านจิตใจ ด้านสัมพันธภาพทางสังคม ด้านสิ่งแวดล้อม ด้านจิตวิญญาณ และมีคุณภาพชีวิตการทำงานในภาพรวม ไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แต่มีความคิดเห็นในปัจจัยด้านความมั่นคงในชีวิต แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ คือ บุคลากรที่มีรายได้ 30,000 บาทขึ้นไป และบุคลากรที่มีรายได้ 20,001 – 25,000 บาท มีความคิดเห็นในปัจจัยด้านความมั่นคงในชีวิต มากกว่า บุคลากรที่มีรายได้ 10,001 – 15,000 บาท และบุคลากรที่มีรายได้ 30,000 บาทขึ้นไป มีความคิดเห็นในปัจจัยด้านความมั่นคงในชีวิต มากกว่า บุคลากรที่มีรายได้ 15,001 – 20,000 บาท

8. จำแนกตามระยะเวลาการทำงาน

พบว่า พยาบาล โรงพยาบาลลานนา จังหวัดเชียงใหม่ ที่มีระยะเวลาการทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นในปัจจัยด้านร่างกาย ด้านจิตใจ ด้านสัมพันธภาพทางสังคม ด้านสิ่งแวดล้อม ด้านจิตวิญญาณ ด้านความมั่นคงในชีวิต และมีคุณภาพชีวิตการทำงานในภาพรวม ไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ตารางที่ 39 แสดงการเปรียบเทียบปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตในการทำงานของพยาบาล โรงพยาบาลลานนา จังหวัดเชียงใหม่

ปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตในการทำงาน	ปัจจัยส่วนบุคคล							
	เพศ	อายุ	สถานภาพ	ระดับการศึกษา	ระดับตำแหน่งงาน	ฝ่ายงาน	รายได้	ระยะเวลาการทำงาน
1. ด้านร่างกาย			✓	✓				
2. ด้านจิตใจ								
3. ด้านสัมพันธภาพทางสังคม								
4. ด้านสิ่งแวดล้อม								
5. ด้านจิตวิญญาณ								
6. ด้านความมั่นคงในชีวิต							✓	
7. คุณภาพชีวิตการทำงานในภาพรวม								

หมายเหตุ: ✓ หมายถึง มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ในส่วนนี้จะเป็นการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตในการทำงาน กับคุณภาพชีวิตการทำงานในภาพรวมของพยาบาล โรงพยาบาลลานนา จังหวัดเชียงใหม่

การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตในการทำงาน กับคุณภาพชีวิตการทำงานในภาพรวมของพยาบาล โรงพยาบาลลานนา จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า ปัจจัยด้านร่างกาย ด้านจิตใจ ด้านสัมพันธภาพทางสังคม ด้านสิ่งแวดล้อม ด้านจิตวิญญาณ และด้านความมั่นคงในชีวิต มีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตการทำงานในภาพรวมของพยาบาล โรงพยาบาลลานนา จังหวัดเชียงใหม่ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และจากค่าสัมประสิทธิ์ความสัมพันธ์ (r) ทำให้ทราบว่าแสดงว่าตัวแปรทั้งสองมีความสัมพันธ์กันในระดับปานกลาง และเป็นไปในทิศทางเดียวกันกล่าวคือ หากมีการให้ความสำคัญกับปัจจัยแต่ละด้านมากขึ้น บุคลากรก็จะมีคุณภาพชีวิตการทำงานในภาพรวมเพิ่มมากขึ้นเช่นกัน

การทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตในการทำงาน กับคุณภาพชีวิตการทำงานในภาพรวมของพยาบาล โรงพยาบาลลานนา จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านร่างกาย ด้านจิตใจ ด้านสัมพันธภาพทางสังคม ด้านสิ่งแวดล้อม ด้านจิตวิญญาณ และด้านความมั่นคงในชีวิต กับคุณภาพชีวิตการทำงานในภาพรวม มีการแปรผันตามกันในเชิงบวก ($R=0.646$) ซึ่งสามารถพยากรณ์คุณภาพชีวิตการทำงานในภาพรวมได้ร้อยละ 48.40 อีกร้อยละ 51.60 เป็นผลที่เกิดจากด้านอื่นๆ และเมื่อพิจารณาจากค่านัยสำคัญทางสถิติ พบว่า ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อม และด้านความมั่นคงในชีวิต ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตการทำงานในภาพรวมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และพบว่า ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อม และด้านความมั่นคงในชีวิต สามารถทำนายคุณภาพชีวิตการทำงานในภาพรวมได้ โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยในแบบคะแนนมาตรฐาน (β) ดังนี้ ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อม มีค่าเท่ากับ 0.241 และ ปัจจัยด้านความมั่นคงในชีวิต มีค่าเท่ากับ 0.346

ส่วนที่ 4 ข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ต่อคุณภาพชีวิตในการทำงานของพยาบาล โรงพยาบาลลานนา จังหวัดเชียงใหม่

จากข้อเสนอแนะของพยาบาล โรงพยาบาลลานนา จังหวัดเชียงใหม่ ที่เป็นประโยชน์ต่อคุณภาพชีวิตในการทำงาน พบว่า ส่วนใหญ่เป็นเรื่องของการแบ่งภาระงานที่มอบหมาย สวัสดิการที่มอบให้อย่างเท่าเทียมกัน รวมถึงการสร้างขวัญและกำลังใจให้กับบุคลากร เช่น การมอบรางวัลให้บุคลากรดีเด่นประจำเดือน เป็นต้น และการให้ความสำคัญ และคุ้มครอง เรื่องความปลอดภัยในการเดินทางเข้ามาทำงาน หรือออกพื้นที่ของบุคลากร และการสนับสนุนค่าใช้จ่ายในการเดินทางที่เหมาะสม

อภิปรายผลการศึกษา

การศึกษาคุณภาพชีวิตในการทำงานของพยาบาล โรงพยาบาลลานนา จังหวัดเชียงใหม่ ตามแนวคิดคุณภาพชีวิตการทำงานของสถาบันเสริมสร้างขีดความสามารถมนุษย์ สภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย มีประเด็นน่าสนใจและนำมาอภิปรายผลได้ดังนี้

พยาบาล โรงพยาบาลลานนา จังหวัดเชียงใหม่ มีคุณภาพชีวิตการทำงานในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ คณางค์ สนธิเปล่งศรี (2553) ที่ศึกษาคุณภาพชีวิตการทำงานของพนักงานบริษัท นิธิฟู๊ด จำกัด พบว่า คุณภาพชีวิตการทำงานในภาพรวมระดับมาก รวมถึง การศึกษาของ ฉัฐปภัสร์ พัฒน โภธิ์ (2553) ที่ศึกษาเรื่องคุณภาพชีวิตการทำงานของพยาบาล โรงพยาบาลมหาวิทยาลัยของรัฐ พบว่า คุณภาพชีวิตการทำงานในภาพรวมระดับมาก รวมถึง การศึกษาของ ทิพวิมล ภู่หลง (2551) ได้ทำการศึกษาเรื่องคุณภาพชีวิตการทำงานของพยาบาลตามการรับรู้ของพยาบาลประจำการและหัวหน้าหอผู้ป่วย โรงพยาบาลรัฐ กรุงเทพมหานคร พบว่า คุณภาพชีวิตการทำงานในภาพรวมระดับมาก และ การศึกษาของ ชงทิพย์ วัฒนชัย (2550) ที่ศึกษาเรื่องคุณภาพชีวิตการทำงานของพยาบาล ในโรงพยาบาลพิจิตร พบว่า คุณภาพชีวิตการทำงานในภาพรวมระดับมาก แต่ไม่สอดคล้องกับ การศึกษาของ วงเดือน เลหาวัฒนภิญโญ (2552) ที่ศึกษาคุณภาพชีวิตการทำงานของพยาบาลในโรงพยาบาลพระจอมเกล้า จังหวัดเพชรบุรี พบว่า มีคุณภาพชีวิตการทำงานในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง และการศึกษาของ พัชณัย แก้วแพง (2549) ที่ศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อคุณภาพชีวิตของพยาบาล โรงพยาบาลสงขลา นครินทร์ พบว่า คุณภาพชีวิตการทำงานในภาพรวมระดับปานกลาง

การที่พยาบาล โรงพยาบาลลานนา จังหวัดเชียงใหม่ มีคุณภาพชีวิตการทำงานในภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีความคิดเห็นในปัจจัยด้านจิตใจ ด้านสัมพันธภาพทางสังคม ด้านสิ่งแวดล้อม ด้าน

จิตวิญญาณ และด้านความมั่นคงในชีวิต อยู่ในระดับเห็นด้วยอย่างมากนั้น เป็นผลจากการที่ทางโรงพยาบาล ให้ความสำคัญกับการจัดสถานที่ทำงานให้น่าอยู่ เหมาะสมกับการทำงาน บุคลากรมีวันหยุดที่ได้รับอย่างเพียงพอ บุคลากรมีหน้าที่และได้รับมอบหมายงานที่เพียงพอและเหมาะสม ซึ่งทำให้ทุกคนได้แสดงความสามารถอย่างเต็มที่ บุคลากรในโรงพยาบาลมีความร่วมมือร่วมใจกันเป็นอย่างดี ทุกคนสามารถทำงานตามหน้าที่ได้ด้วยตนเอง หากมีปัญหาในการทำงาน เพื่อนร่วมงานเป็นที่พึ่งพาได้เป็นอย่างดี พร้อมทั้งผู้บังคับบัญชาการยังเปิดโอกาสให้พูดคุยซักถามได้ตลอดเวลาที่ทำงาน บุคลากรทุกคนยังได้รับรายได้ เงินเดือนและค่าตอบแทนที่เหมาะสมเหมาะสมกับความรู้ความสามารถ เหมาะสมกับปริมาณงานที่ทำ เพียงพอต่อการดำเนินชีวิตที่ต้องเสี่ยงอันตราย เช่น ต้องทำงานใกล้ชิดกับโรคร้ายต่างๆ สิ่งเหล่านี้ล้วนส่งผลให้เกิดคุณภาพชีวิตการทำงานที่ดีแก่บุคลากรซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ พันธุ์ แก้วแพง ที่พบว่า พยาบาลที่ปฏิบัติงานเสี่ยงต่อความปลอดภัยในชีวิต ควรที่จะได้รับค่าตอบแทนที่เพียงพอต่อการดำเนินชีวิต โดยเฉพาะภาวะเศรษฐกิจในปัจจุบันที่มีค่าครองชีพที่สูงขึ้น ซึ่งผลการศึกษาด้านนี้สอดคล้องกับนโยบายของโรงพยาบาลลานนา ที่มีโครงการช่วยเหลือด้านการเงินแก่บุคลากร เช่น จัดตั้งสหกรณ์และมีโครงการให้เงินกู้ดอกเบี้ยต่ำ โดยให้วงเงินกู้ขึ้นอยู่กับระยะเวลาที่ทำงานกับโรงพยาบาล เป็นต้น

สำหรับผลการศึกษาในปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมที่พบว่า บุคลากรมีความคิดเห็นในปัจจัยย่อยรู้สึกว่าสามารถเดินทางมายังโรงพยาบาลได้อย่างสะดวก สถานที่ทำงานมีสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัย ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินขณะทำงานมีสูง บุคลากรมีความคิดเห็นในระดับเห็นด้วยอย่างมาก ซึ่งผลการศึกษาด้านนี้สอดคล้องกับนโยบายของโรงพยาบาลลานนา จังหวัดเชียงใหม่ ที่ส่งเสริมและสนับสนุนให้บุคลากร ทำงานในสิ่งแวดล้อมที่ปลอดภัย ปราศจากเชื้อโรค ทางเข้าออกโรงพยาบาลมีการรักษาความปลอดภัยอย่างเป็นระบบ ปลอดภัยต่อทรัพย์สิน ยานพาหนะของบุคลากร ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ วงเดือน เลหาวัฒนภิญโญ ที่พบว่า พยาบาลต้องปฏิบัติงานภายใต้สิ่งแวดล้อมที่มีการฟุ้งกระจายเชื้อโรค ซึ่งในหอผู้ป่วยต้องมีการควบคุมการแพร่กระจายเชื้อโรคที่ดี มีวัสดุอุปกรณ์ให้ปฏิบัติงานเพียงพอ ปลอดภัย ปฏิบัติงานในหอผู้ป่วยในลักษณะที่ไม่แออัด อากาศถ่ายเทสะดวก

เมื่อพิจารณาปัจจัยด้านร่างกายของพยาบาล โรงพยาบาลลานนา จังหวัดเชียงใหม่ อยู่ในระดับเห็นด้วยปานกลาง ทั้งนี้เนื่องมาจากพยาบาล โรงพยาบาลลานนา จังหวัดเชียงใหม่ ได้รับการออกกำลังกายน้อยและได้พักผ่อนนอนหลับในแต่ละวันไม่เพียงพอ เป็นเพราะการทำงานเป็นช่วงเวลา คือ เวรเช้า เวรบ่าย และ เวรดึก ทำให้พยาบาลได้รับการพักผ่อนและออกกำลังกายไม่เพียงพอ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ ณัฐปภัสร์ พัฒนโพธิ์ ที่พบว่า ในการให้บริการทางการแพทย์พยาบาลจำเป็นต้องให้การพยาบาลตลอด 24 ชั่วโมง โดยแบ่งการทำงาน โดยการจัดเวรนี้หัวหน้าหอ

ผู้ป่วยเป็นผู้รับผิดชอบ จากลักษณะงานที่มีความเป็นวิชาชีพจึงทำให้พยาบาลปฏิบัติงานโดยยึดหลักของควมมีคุณธรรมและจริยธรรมหรือจรรยาบรรณในการปฏิบัติพยาบาลจึงมีความอดทนและมีความเสียสละ ถึงแม้ว่าการทำงานจะเป็นอุปสรรคต่อการดำเนินชีวิตส่วนตัว

เมื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตในการทำงานจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล พบว่าพยาบาล โรงพยาบาลลานนา จังหวัดเชียงใหม่ ที่มีสถานภาพและระดับการศึกษาต่างกันมีความคิดเห็นปัจจัยด้านร่างกายแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ สอดคล้องกับการศึกษาของ วงเดือน เลหาวัฒนภิญโญ ที่พบว่า พยาบาลที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีความคิดเห็นด้านร่างกายแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

การศึกษาคุณภาพชีวิตการทำงานของพยาบาล โรงพยาบาลลานนา จังหวัดเชียงใหม่จำแนกตามความส่วนบุคคล พบว่าพยาบาล โรงพยาบาลลานนา ที่มี สถานภาพ ระดับการศึกษา และ รายได้แตกต่างกัน มีคุณภาพชีวิตไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับการศึกษาของณัฐภักดิ์ วัฒนโพธิ์ ที่พบว่าพยาบาล โรงพยาบาลมหาวิทยาลัยของรัฐ ที่มี สถานภาพ และ ระดับการศึกษาแตกต่างกัน มีคุณภาพชีวิตไม่แตกต่างกัน แต่ไม่สอดคล้องกับการศึกษาของ พัทนัย แก้วแพง ที่พบว่า พยาบาลโรงพยาบาลสงขลานครินทร์ ที่มีรายได้ แตกต่างกัน มีคุณภาพชีวิตต่างกัน และไม่สอดคล้องกับการศึกษาของ วงเดือน เลหาวัฒนภิญโญที่พบว่า พยาบาลพระจอมเกล้า จังหวัดเพชรบุรี ที่มีระดับการศึกษาและรายได้แตกต่างกัน มีคุณภาพชีวิตแตกต่างกัน และไม่สอดคล้องกับการศึกษาของ ธงทิพย์ วัฒนชัย ที่พบว่า พยาบาลในโรงพยาบาลพิจิตรที่มีรายได้แตกต่างกัน มีคุณภาพชีวิตแตกต่างกัน นอกจากนี้ ยังสอดคล้องกับการศึกษาของ ทิพวิมล ภูหลง ที่พบว่า พยาบาล โรงพยาบาลรัฐ กรุงเทพมหานคร ที่มีรายได้แตกต่างกัน มีคุณภาพชีวิตไม่แตกต่างกัน

เมื่อทำการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยทั้ง 6 ปัจจัย กับคุณภาพชีวิตการทำงานในภาพรวมของพยาบาล โรงพยาบาลลานนา จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า มีการแปรผันตามกันในเชิงบวก ($R=0.646$) กล่าวคือหากมีการให้ความสำคัญกับปัจจัยในแต่ละด้านมากขึ้น โดยเฉพาะปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมและด้านความมั่นคงในชีวิต บุคลากรของโรงพยาบาล ก็จะมีคุณภาพชีวิตการทำงานในภาพรวมเพิ่มมากขึ้น และสามารถพยากรณ์คุณภาพชีวิตการทำงานในภาพรวมได้ร้อยละ 48.40 ส่วนคุณภาพชีวิตการทำงานในภาพรวมของพยาบาล โรงพยาบาลลานนา จังหวัดเชียงใหม่ อีกร้อยละ 51.60 เป็นผลที่เกิดจากด้านอื่นๆ โดยปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมและด้านความมั่นคงในชีวิต มีอิทธิพลต่อคุณภาพชีวิตการทำงานในภาพรวมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ สามารถทำนายคุณภาพชีวิตการทำงานในภาพรวมได้ ($\beta=0.017$, $\beta=0.001$ ตามลำดับ) ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ คนนางค์ สนธิเปล่งศรี (2553) ที่พบว่า ปัจจัยทั้ง 6 ด้านกับคุณภาพชีวิตการทำงานในภาพรวม มีการแปรผันตามกันในเชิงบวก ($R=0.696$) และสามารถพยากรณ์คุณภาพชีวิตการทำงานในภาพรวมได้ร้อยละ

48.50 โดยปัจจัยด้านความมั่นคงในชีวิต มีอิทธิพลต่อคุณภาพชีวิตการทำงานในภาพรวมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ สามารถทำนายคุณภาพชีวิตการทำงานในภาพรวมได้ ($\beta=0.407$)

ข้อค้นพบ

จากการศึกษาคุณภาพชีวิตในการทำงานของพยาบาล โรงพยาบาลลานนา จังหวัดเชียงใหม่ มีข้อค้นพบดังนี้

1. จากการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านร่างกาย ด้านจิตใจ ด้านสัมพันธภาพทางสังคม ด้านสิ่งแวดล้อม ด้านจิตวิญญาณ และด้านความมั่นคงในชีวิต กับคุณภาพชีวิตการทำงานในภาพรวมของพยาบาล โรงพยาบาลลานนา จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า มีการแปรผันตามกันในเชิงบวก และปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมและด้านความมั่นคงในชีวิตมีความสัมพันธ์ต่อคุณภาพชีวิตการทำงานในภาพรวมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ กล่าวคือหากมีการให้ความสำคัญกับปัจจัยในแต่ละด้านมากขึ้น โดยเฉพาะปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมและด้านความมั่นคงในชีวิต บุคลากรของโรงพยาบาล ก็จะมีคุณภาพชีวิตการทำงานในภาพรวมเพิ่มมากขึ้น

2. คุณภาพชีวิตการทำงานในภาพรวมของพยาบาล โรงพยาบาลลานนา จังหวัดเชียงใหม่ เมื่อจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า ปัจจัยส่วนบุคคลแตกต่างกัน มีคุณภาพชีวิตการทำงานในภาพรวม ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

3. ปัจจัยด้านร่างกายของพยาบาล โรงพยาบาลลานนา จังหวัดเชียงใหม่ เมื่อจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า บุคลากรที่มีสถานภาพ และระดับการศึกษา แตกต่างกันมีความเห็นในปัจจัยด้านร่างกาย แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยพยาบาลที่มีสถานภาพสมรสมีความคิดเห็นในปัจจัยย่อยได้พักผ่อนนอนหลับในแต่ละวันอย่างเพียงพอ มากกว่าพยาบาลที่มีสถานภาพโสด

4. พยาบาลมีความคิดเห็นในปัจจัยด้านร่างกายอยู่ในระดับมาก โดยปัจจัยย่อยที่มีค่าเฉลี่ยอันดับสุดท้ายคือ ได้รับประทานอาหารในแต่ละวันได้เพียงพอ ได้พักผ่อนนอนหลับในแต่ละวันอย่างเพียงพอ และ มีการออกกำลังกายสม่ำเสมอ โดยพยาบาล ที่มีระดับการศึกษาปริญญาโทมีความคิดเห็นในปัจจัยย่อย ได้รับประทานอาหารในแต่ละวันได้เพียงพอ ได้พักผ่อนนอนหลับในแต่ละวันอย่างเพียงพอ และ มีการออกกำลังกายสม่ำเสมอ มากกว่าพยาบาล ที่มีระดับการศึกษาปริญญาตรี

5. ปัจจัยด้านความมั่นคงในชีวิต เป็นปัจจัยที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดจาก 6 ปัจจัย เมื่อจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลพบว่า พยาบาลที่มีรายได้แตกต่างกัน มีความเห็นในปัจจัยด้านความมั่นคงในชีวิต แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

6. พบว่าบุคลากรที่มีรายได้ 20,001 – 25,000 บาท มีความคิดเห็นในปัจจัยด้านความมั่นคงในชีวิต มากกว่า บุคลากรที่มีรายได้ 10,001 – 15,000 บาท บุคลากรที่มีรายได้ 30,000 บาทขึ้นไป มีความคิดเห็นในปัจจัยด้านความมั่นคงในชีวิต มากกว่า บุคลากรที่มีรายได้ 10,001 – 15,000 บาท และ บุคลากรที่มีรายได้ 30,000 บาทขึ้นไป มีความคิดเห็นในปัจจัยด้านความมั่นคงในชีวิต มากกว่า บุคลากรที่มีรายได้ 15,001 – 20,000 บาท

7. บุคลากร มีความคิดเห็นในปัจจัยย่อย งานที่ทำอยู่ในขณะนี้ มีความเหมาะสมกับความรู้ความสามารถ อยู่ในระดับมาก ซึ่งสูงกว่าปัจจัยย่อยอื่นๆ ในขณะที่ บุคลากรมีความคิดเห็น ในปัจจัยย่อย สามารถเก็บออมเงินไว้ใช้ในยามจำเป็นได้เพียงพอ ฟังพอใจในสวัสดิการต่างๆ ที่องค์การจัดให้ ฟังพอใจในการได้รับการขึ้นเงินเดือนหรือตำแหน่งที่สูงขึ้น และ สร้างหนี้เพื่อความมั่นคงของครอบครัวในระยะยาวอย่างเหมาะสม อยู่ในระดับปานกลางเท่านั้น ซึ่งมีผลกระทบต่อความมั่นคงในชีวิตของบุคลากร

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาคุณภาพชีวิตในการทำงานของพยาบาล โรงพยาบาลลานนา จังหวัดเชียงใหม่ มีข้อเสนอแนะดังนี้

1. โรงพยาบาลลานนา จังหวัดเชียงใหม่ ควรให้ความสำคัญกับการพัฒนาปัจจัยด้านความมั่นคงในชีวิต มีความเห็นระดับปานกลาง ซึ่งมีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดในปัจจัยทั้ง 6 ด้าน และมีอิทธิพลต่อคุณภาพชีวิตการทำงานในภาพรวมอย่างมีนัยสำคัญ ซึ่งในรายละเอียดพบว่า บุคลากรยอมรับว่า ได้รับรายได้ที่เหมาะสมกับความรู้ความสามารถ แต่ยังคงมีความคาดหวังที่จะได้รับการเลื่อนขึ้นเงินเดือนหรือเลื่อนตำแหน่งที่สูงขึ้น ซึ่งเป็นความก้าวหน้าในหน้าที่การทำงาน และเป็นการสร้างความมั่นคงในชีวิต อีกทั้ง บุคลากรที่มีเงินเดือนน้อย มีการสร้างหนี้เกินกำลังที่จะผ่อนใช้ได้มากกว่า บุคลากรที่มีเงินเดือนมาก ดังนั้นองค์การควรมีการส่งเสริมและให้คำแนะนำในการบริหารเงิน เช่น วรรรงค์การออมและใช้จ่ายอย่างมีเหตุผล แนะนำการการจัดทำบัญชีรายจ่าย มีการอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับการบริหารเงินเพื่อให้เกิดความมั่นคงในระยะยาว โดยเน้นให้กับบุคลากรที่มีรายได้ น้อยกว่า 20,000 บาท เพื่อให้เห็นความสำคัญของการออมเงินมากยิ่งขึ้น เพื่อมีเงินออมจากรายได้ บุคลากรจะรู้สึกถึงความมั่นคงในชีวิต ทำให้ลดภาวะกดดันที่จะลาออกจากงาน ปัจจุบัน โรงพยาบาลลานนาได้มีโครงการให้กู้เงินดอกเบี้ยต่ำแก่บุคลากรอยู่แล้ว โดยวงเงินขึ้นกู้ขึ้นอยู่กับระยะเวลาการทำงาน ตรงจุดนี้ ควรให้ความสำคัญกับผู้ที่มีระยะเวลาทำงานน้อย มีรายได้ต่ำด้วย

2. นอกจากนี้อาจจะพิจารณาเพิ่มสวัสดิการเพื่อบรรเทาความเดือดร้อนและส่งเสริมขวัญกำลังใจในการทำงานของบุคลากร เช่น นอกเหนือจากประกันสังคม ควรมีสวัสดิการสำหรับ

บุคลากรที่ต้องการรักษาที่โรงพยาบาลลานนาขามเจ็บป่วย ที่รวมไปถึงสมาชิกในครอบครัว มีการจ่ายเบี้ยเลี้ยงให้บุคลากรที่ออกไปทำงาน หรือ อบรมวิชาการนอกสถานที่ มีการตรวจสอบสุขภาพให้บุคลากรอย่างละเอียดฟรีทุก 6 เดือน เป็นต้น

3. ในด้านความมั่นคง ปัจจัยย่อยสร้างหนี้เพื่อความมั่นคงของครอบครัวในระยะยาวอย่างเหมาะสม อยู่ในระดับปานกลาง และมีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดในปัจจัยย่อยทั้งหมด ทางโรงพยาบาลอาจติดต่อหน่วยการภายนอก ให้แนะนำ การลงทุนที่เหมาะสม หรือ มีการกู้เงินจากสถาบันที่เหมาะสม มีอัตราดอกเบี้ยเพียงพอกับรายได้ โดยเฉพาะกับบุคลากรที่มีรายได้ต่ำกว่า 10,000 -15,000 บาทต่อเดือน ที่มีการสร้างหนี้ เพื่อความมั่นคงของครอบครัว เหมาะสมน้อยกว่าบุคลากรที่มีรายได้สูงกว่า

4. ในด้านความมั่นคง ปัจจัยย่อยพึงพอใจในการได้รับการขึ้นเงินเดือนหรือเลื่อนตำแหน่งที่สูงขึ้น ควรได้รับการพิจารณาจากฝ่ายบริหาร โรงพยาบาลลานนา ให้มีกฎระเบียบชัดเจนเรื่องการเลื่อนขั้น หรือ ขึ้นอัตราเงินเดือนที่สูงขึ้น ให้เป็นไปอย่างเป็นธรรมที่สุด

5. ในด้านสิ่งแวดล้อม โดยเฉพาะอย่างยิ่งทางโรงพยาบาลควรปรับปรุง ปัจจัยย่อย มีความพึงพอใจในสิ่งอำนวยความสะดวกที่องค์กรจัดให้ มีค่าเฉลี่ยปานกลาง ต่ำที่สุดในปัจจัยย่อยทั้งหมด โรงพยาบาลลานนา จังหวัดเชียงใหม่ ควรมีการจัดการและดูแลเรื่องความปลอดภัยในการเดินทาง ออกนอกพื้นที่ของบุคลากร อาจมีการเก็บข้อมูลจากบุคลากรในโรงพยาบาลว่า ต้องการสิ่งอำนวยความสะดวกประเภทใดเพิ่มเติมมากที่สุด เพื่อจะได้แก้ไขได้ตรงความต้องการและมีประสิทธิภาพ